

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

VI. An Spiritus Sanctus vi suæ personalis proprietatis per se, & intrinsecè
petat procedere ex duobus distinctis suppositis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

Explicatur
Hilarius à
S. Thom.

cipium spiratiuum. Cæterum si accipiantur spirantes *adiectiue* non *substantiue*, duo dicendi sunt spirantes, iuxta regulam adiectiuorum, quæ quia formam important vt adiacentem subiecto, multiplicentur ad multiplicationem suppositorum, quibus applicent formam, quam significant. Iuxta hanc Doctrinam explicat S. Thomas præcitato loco ad vltimum authoritatem Hilarij, vt quando dixit, Spiritus sanctus procedit à Patre & Filio *authoribus*, nomen *authoris* non sumperit *substantiue*, quo pacto Pater & Filius est vnus author Spiritus sancti, sed *adiectiue*, quo pacto sunt duo authoritatem spirandi habentes.

118. *Obijcies*. Hinc sequeretur, Patrem dici posse duo principia; quia importat duplicem formam, generatiuam respectu Filij, & spiratiuam respectu Spiritus sancti. Consequentia patet, quoniam si vnitas formæ principaliter importat dat vnitatem nomini, igitur multiplicitas dabit multiplicitem. Respondeo negando sequelam. Ad cuius priorem probationem dico, ad multiplicationem nominis substantiui non sat esse multiplicationem formæ, quando illa importatur per modum potentia & virtutis suppositorum: vt patet in quolibet agente & artifice creato, qui esto plures habeat potentias & artes, non tamen dicitur, nisi vnum potens, vnusque artifex: secus quando forma importatur per modum naturæ: vnde si verbum diuinum duas assumeret humanitates, duo dicerentur homines: & hoc ex impositione Sapientum. Ad posteriorem verò probationem nego consequentiam, ob rationem assignatam. Legatur S. Thomas quest. 36. art. 4. ad 2.

S. Thomas

SECTIO VI.

An Spiritus sanctus vi suæ personalis proprietatis per se, & intrinsecè peccat procedere ex duobus distinctis suppositis?

Scotus.
Lychetus.
Durandus.
Mayronus.
Aureolus.
Ochamus.
Rubio.
Gabriel.
Baconus.

11. **P** R I M A sententia negat. Est Scoti in 1. dist. 12. q. 1. §. *Contra istam*. Lycheti ibidem, Durandi q. 3. Mayroni q. 2. §. *Tertia* in fine, Aureoli art. 1. Ochami q. 2. Rubio nis q. 2. art. 2. Gabrielis q. 2. videtur etiam Baconi in 1. dist. 12. quest. vnica, art. 2. Potissimum fundamentum est, quia totum principium productiuum Spiritus sancti reperitur tam in Patre, quam in Filio seorsim sumptis; ergo dualitas suppositorum non requiritur per se ad productionem Spiritus sancti. Consequentia constat, nam terminus per se tantum pendet à principio productiuo: nam ab eo tantum per se pendet, à quo habet esse; habet autem esse à solo principio productiuo: ergo. Confirmatur, nam totum esse termini est per actiuam communicationem à

principio: igitur ab ijs tantum per se pendet terminus, quæ per se conferunt ad actiuam communicationem principij: hæc autem non sunt, quæ tantum materialiter & concomitanter se habent ad rationem principij. Antecedens verò probatur, nam integrum principium productiuum Spiritus sancti est voluntas; seu amor diuinus determinatus proprietate spiratiua: atqui totum hoc reperitur tam in Patre, quam in Filio seorsim sumptis: ergo.

120. Probatur 2. Ita se habet principium spiratiuum in duobus suppositis respectu Spiritus sancti; sicut principium creatiuum in tribus personis respectu creaturarum: atqui creaturæ non exigunt per se Trinitatem personarum; ergo nec Spiritus sanctus dualitatem suppositorum.

121. Tertiò. Virtus spiratiua non accipit à Paternitate & Filiatione vim aliquam producendi, sed puram rationem subsistendi; at pura ratio subsistendi per se non variat productionem termini: ergo. Maior constat, alioqui non tota vis spiratiua existeret in Patre, nec tota in Filio, sed partialiter in singulis. Minor probatur, nam pura ratio subsistendi per se non confert ad formalem rationem producendi: eadem quippe natura sub diuersis suppositis, vel etiam absque omni supposito; idemque accidens in diuersis subiectis, vel etiam extra omne subiectum eundem produceret effectum.

122. Quartò. Intellectus Diuinus sola proprietate generatiua determinatus est integrum principium gignendi Verbum: ergo voluntas Diuina sola proprietate spiratiua determinata erit integrum principium spirandi amorem: igitur dualitas suppositorum non requiritur per se ad productionem Spiritus sancti.

123. **S** E C U N D A sententia affirmat. Est Richardi Victorini 3. de Trinitate à cap. 3. & deinceps, Alensis 1. parte qu. 43. memb. 3. art. 3. & memb. 4. & 5. Henrici in summa artic. 54. quest. 6. ad argumenta, & artic. 60. quest. 6. S. Thomæ 1. p. qu. 36. artic. 4. ad 1. & in 1. distinct. 11. quest. 1. artic. 2. Heruzi quest. 2. Capreoli dist. 12. conclusionem 4. & ad argumenta contra 4. conclus. Richardi distinct. 11. artic. vnico quest. 3. Argentinæ quest. 1. art. 3. Marfilij quest. 15. Ariminenfis dist. 12. Palatij distinct. 11. disput. vltima, Ferrariensis 4. contra Gentes cap. 25. in fine, Caiet. 1. p. quest. 36. artic. 4. Torres ibid. in fine sui Commentarij, Bannez in fine, Molinæ disp. 5. Vasquez disp. 110. Zumel disp. 4. Granadi tract. 10. disp. 4. Zunigæ disp. 11. dubio 4. Ruiz disp. 71. Suarez lib. 10. de Trinitate cap. 6. Bellarmini lib. 2. de Christo cap. 27. & communior inter Scholasticos.

124. Tota difficultas huius sententiæ est in assignanda ratione huius necessitatis. Alij assignant ex parte principij, siue quia Pater & Filius sunt complementum virtutis

spiratiuæ,

Richardus
Victorin.

Henricus.

S. Thomas.

Heruzus.

Capreolus.

Richardus.

Argentinus.

Marfilius.

Ariminensis.

Palatius.

Ferrariensis.

Caietanus.

Torres.

Bannez.

Molina.

Vasquez.

Zumel.

Granadus.

Zuniga.

Ruiz.

Suarez.

Bellarmin.

spiratiuæ, non modò ad subsistendum, verum etiam ad producendum: siue quia Pater & Filius sunt complementum saltem ad subsistendum, etsi non sint complementum ad producendum; siue quia sunt conditio, sine qua virtus ipsa spiratiua non exiret in actum spirandi. Alij verò necessitatem assignant ex parte termini spirabilis, siue quia, vt amor necessariò procedere debet ex Verbo, & ex principio Verbi: siue quia, vt amor mutus procedere debet ex reciproco amore plurium suppositorum, vt sit qui amet, & qui vicissim red amet, siue quia non potest procedere vt persona distincta à Patre & Filio, nisi procedat ab vtroque. Alij tandè putant ad hanc personalem proprietatem, quam de facto Spiritus sanctus habet, necessariò præquiri Patrem & Filium, vt distinctas personas à quibus procedat; non autem simpliciter, eò quòd posset Pater esse fecundus per voluntatem, & non per intellectum; tunc enim produceretur Spiritus sanctus à solo Patre; licet non cum hac numero personali proprietate: quoniam hæc ex indiuidua sua ratione intrinsecè respicit Patrem & Filium, vt distincta supposita.

125. Pro intelligentia huius controuersie, quæ perdifficilis est, præmittenda sunt tria. Primum est, nos hic non disputare de perfectiæ connexionis, quam virtus spiratiua habet cum distinctis suppositis, sed de sola perfectiæ principij, quam eadem virtus habet ad spirandum Spiritum S. An scilicet ita Spiritus S. vi suæ formalis originis, & characteristicae proprietatis procedat à Patre & Filio distinctis suppositis, vt si per impossibile procederet tantum ab alterutro, processurus non esset cum eadem characteristica proprietate, cum qua nunc procedit ab vtroque simul. An verò contrà, data hypothese, quòd ab alterutro tantum procederet, adhuc processurus foret cum eadem characteristica proprietate, cum qua nunc procedit ab vtroque simul. Eodem prorsus modo, quo de creaturis disputamus, an illæ per se procedant à Trinitate personarum, ita vt si Deus in vna tantum subsisteret persona, eodem modo foret principium creaturarum, sicut nunc est subsistens in tribus.

126. Secundum est; duplex esse principium, alterum productiuum, communicatiuum alterum. Productiuum in diuinis semper est aliquæ perfectio respectiua, cum illud debeat realiter distingui à termino producibili. Communicatiuum verò esse potest quæcunque perfectio, etiam absoluta; quia hoc non debet distingui à termino, cui communicatur; cum possit idem manere in principio communicante, & simul in termino, cui communicatur. Vtrumque principium per se requiritur ad esse termini. Cum non minus terminus suus esse accipit vi principij communicatiui, quam vi principij productiui. Est autè notandū, non quidquid reperitur in supposito producente, habere rationem principij communicatiui, sed illud tantum, quod per se & formaliter exigitur à termino producibili vi propriæ processionis.

127. Tertium est, dupliciter posse principium variari ex variatione distinctorum suppositorum ad eundem terminum concurrentium; vno modo immediatè, & per locum intrinsecum; alio modo mediatè & per locum extrinsecum. Variatur autem immediatè & per locum intrinsecum, quando sublato tantum supposito comprobante & omni alio præciso, variatur principium ipsum. Variatur verò mediatè & per locum extrinsecum, quando principium ipsum non variatur ex præcisa sublatione suppositi comprobante, sed per sublationem alterius rationis necessariò connexæ cum persona ipsa comprobante, quæ necessariò tollitur per concomitantiam personæ comprobante. Vt si à Deo præscindas voluntatem, non eo ipso per locum intrinsecum tollitur intellectus, nisi tantum per necessariam connexionem, quam intellectus habet cum voluntate: quæ connectio potest esse maior, aut minor, iuxta maiorem, aut minorem connexionem, quam habent perfectiones ipsæ inter se: maiorem quippe connexionem habet intellectus cum voluntate, quàm cum omnipotentia, & maiorem voluntas cum intellectu, quàm intellectus cum voluntate, saltem secundum nostram intelligibilitatem, licet à parte rei eandem omnes habeant in Deo connexionem, cum omnes identificentur in vna simplicissima & indiuisibili formalitate. Cæterum præsens quaestio non est, vtrum mediatè & per locum extrinsecum, sublata vna persona conspirante, tolleretur sufficiens principium spirandi; sed an tantum immediatè, & per locum intrinsecum: alioqui nunquam possemus per huiusmodi hypothèses, immediatas & formales rationes in Deo indagare, nam quacunque sublata, mediatè & concomitanter tollerentur & reliquæ, ob essentialem & quidditatuam connexionem, quam omnes & singulæ inter se habent. His præmissis,

128. Dico I. Spiritus sanctus ex vi proprietatis personalis quam de facto habet, per se postulat procedere à Patre & Filio, vt distinctis suppositis. Fundamentum est, quia tunc terminus per se postulat procedere ab aliquo, quando eo sublato, aut mutato, tollitur, aut mutatur ipse terminus quoad aliquam perfectionem intrinsecam: atqui si Spiritus sanctus non procederet à Patre & Filio, tolleretur, aut saltem mutaretur quidditatuæ perfectio Spiritus sancti: ergo. Maior constat, nam omnis exigentia termini à principio est propter aliquod esse, quod ab illo accipit; igitur si Spiritus sanctus per se exigit Patrem & Filium, vt duo distincta supposita, est propter aliquam perfectionem, quam accipit ab illis. Minor probatur, quoniam si Spiritus sanctus non procederet à Patre & Filio, necessariò variaretur principium communicatiuum ipsius: variato autem principio communicatiuo, necessariò variaretur persona ipsa Spiritus sancti, tam quoad esse absolutum, quod vi propriæ originis postulat, quàm quoad esse respectiuum, quo constituitur in es-

se personali distincto. Sequelam maioris probo. Etenim si Spiritus sanctus procederet ab vno tantum supposito, vellet, quia vnum tantum esset suppositum in Deo, vel quia non omnia essent productiva; vel quia prius origine Pater spiraret, quā generaret. Si primo modo, deesset vna ex tribus personis in Deo. Si secundo, & tertio, necessariū aliqua perfectio mutaretur in Deo. Ex quo ulterius sequeretur, mutari proximum principium communicatum Spiritus sancti: nam hoc est amor essentie, & omnium personarum, ac perfectionum diuinarum. Sed eo ipso quod tolleretur, aut mutaretur aliqua perfectio diuina, mutaretur talis amor, quia non haberet idem obiectum, quod nunc habet; & consequenter mutaretur proximum principium communicatum Spiritus sancti, quod in tali amore consistit: ac proinde variaretur persona ipsa Spiritus sancti, non solum quoad esse absolutum, quod vi proprie originis de facto postulat, sed etiam quoad esse respectuum: quoniam ipsa respectiva proprietate personalis quidditativē postulat, talem modum communicationis, quo variato, immediatē & per se variaretur personalitas ipsa.

Richardus
Victorinus.

129. Huc tendit ratio illa Richardi Victorini, Spiritum sanctum per se exigere duo supposita distincta, quia procedit ut amor mutuus, qui inter duos ad minimum versari debet; non quod aliquis amor sit in Patre amante, qui non sit in Filio redamante, aut contra, aliquis amor sit in Filio redamante, qui non sit in Patre amante: sed quod idem amor, quo Pater se, suamque essentiam & reliquas personas amat, communicatur Filio; quo pater amat Patrem, diuinam essentiam, seipsum, & Spiritum sanctum: vnus enim & idem amor, ut est Patris, dicitur amantis, ut est Filij, dicitur redamantis. Quare istae denominationes amantis, & redamantis, supra amorem communem & essentialem, non addunt in Deo, nisi solam connotationem diuersarum personarum, in quibus est. Qui amor dicitur etiam concors, quatenus determinatus proprietate spiratiua existente in Patre & Filio, vna eademque concordi voluntate vtriusque prorumpit in actum spirandi.

130. Confirmatur, quoniam si Spiritus sanctus procederet à solo Patre, non distingueretur à Filio: atque adeo non procederetur cum ea proprietate personali, qua nunc procedit. Si à solo Filio, ideo esset, quia Pater prius origine spiraret, quā generaret; vnde prius Pater esset constitutus in ratione personae per spirationem actiuam, quā per paternitatem; quia non posset spirare Spiritum sanctum, nisi supponeretur persona constituta: atqui tunc non posset supponi persona constituta per paternitatem, tum quia hanc in eo casu communicaret Spiritui sancto: cum quo simul Verbum gigneret, non minus quā nunc communicat spirationem actiuam Filio, cum quo simul spirat Spiritum sanctum. Tum quia tunc paternitas esset po-

sterior spiratione actiua: ergo non posset constituere personam Patris, sed illam potius constitueret spiratio actiua: nam proprietate personalis debet precedere omnem aliam proprietatem, cum sit primum complementum naturae in ordine ad omnes operationes ipsius.

131. Dico 2. Spiritus sanctus vi suae proprietatis personalis per se respicit Patrem & Filium, non tantum sub ratione spiratoris, sed etiam sub ratione Patris & Filij, ut distincta supposita sunt; non quidem ut correlatiua formaliter, sed ut correlatiua radicaliter seu virtualiter. Assertio haec colligitur ex Concilio Toletan. vndecimo in professione Fidei; ubi, *In relatiuis, inquit, personarum nominibus Pater ad Filium, & Filius ad Patrem, Spiritus sanctus ad utrosque refertur.* Et paulo post simul cum ipsa conclusione assignat etiam rationem: *Similiter, inquit, Spiritus sanctus non ad se, sed ad Patrem & Filium relatiue refertur in eo, quod Spiritus Patris, & Filij pradicatur.*

Conc. Toletanum 11

132. Nec dici potest, quod Concilium intelligat, quod Spiritus sanctus referatur ad Patrem & Filium sub ratione tantum spiratoris. Quia cum suam Concilium propositionem non limitet, non est cur illam nos limitemus: praesertim cum id etiam ratio ipsa suadeat, quae talis est. Ad omne id per se refertur terminus sine quo simpliciter non potest suum esse habere. Atqui non potest Spiritus S. sine paternitate & filiatione simpliciter suum esse habere: ergo ad illos per se refertur Spiritus sanctus. Maior probatur, nam ideo terminus per se refertur ad suum proximum principium, quia ab illo habet esse, & sine quo non potest simpliciter existere. Minorem ostendo, quoniam spiratio actiua non est potens spirare, nisi supponatur perfectē existens; cum nulla res sit potens perficere aliud à se nisi supponatur perfectē in se; quia vnumquodque prius ordinatur ad seipsum, quā ad aliud à se. Spiratio autem perfectē existit in Patre & Filio; quia cum ipsa non sit relatio subsistens, non potest perfectē existere, nisi per subsistentiam Patris & Filij, cum quibus identificatur. Igitur cum relatio paternitatis & filiationis compleat spirationem actiuam in ratione perfectē existentis, consequenter complet illam in ratione principij, non quidem formalis & proximi, sed radicalis & remoti. Atque adeo Spiritus sanctus per se refertur ad illos, non sub ratione principij formalis & proximi, sed radicalis & remoti.

133. Atque hinc eruitur discrimen inter principium creatiuum ad extra, & spiratiuum ad intra, cur non eodem modo illud requirat Trinitatem personarum ad creandum, sicut hoc dualitatem suppositorum ad spirandum; atque adeo cur non eadē perseitate creaturae respiciant Trinitatem personarum, qua Spiritus sanctus respicit dualitatem suppositorum. Quia nimirum principium creatiuum est natura diuina, quae etiam praecisa à subsistentijs relatiuis est perfectē existens, cum ab illis

non re-

non recipiat rationem existendi, sed solam incommunicabilitatem. At verò principium spiratum est spiratio actiua, quæ præcisa à subsistentijs Patris & Filij non est perfecte existens; cum non sit relatio personalis per se subsistens, sed tantum inexistentis.

134. Eruitur etiam disparitas, cur operatio creata non respiciat per se suppositum creatum, nec effectus creatus ab accidente productus per se respiciat subiectum, à quo accidens in suo esse completur. Cum non minus suppositum creatum compleat existentiam naturæ creatæ, quæ sola est formale principium operandi; nec non subiectum creatum existentiam accidentis, quod similiter solum est principium proximum agendi: quam suppositum Patris & Filij compleat existentiam spirationis actiue, quæ sola est proximum & formale principium spirandi. Disparitas autem est, quoniam & operatio creata, diuinitus saltem, esse potest à natura creata omni supposito spoliata; & effectus creatus ab accidente ab omni subiecto separato: nullo autem pacto intelligi potest, Spiritum sanctum esse à virtute spiratiua, nisi ut in Patre & Filio subsistente.

135. Quoniam verò dicere quis posset, esto ut spiratio actiua sit potens spirare, debeat subsistere, non tamen est necessarium, ut subsistat in utroque, sed sufficit si in alterutro tantum subsistat: nam in alterutro posset completè subsistere, quia in alterutro est perfecta subsistentia: ideo addo secundam rationem, cur Spiritus sanctus vi suæ proprietatis personalis per se respiciat Patrem & Filium, ut distincta supposita: quia vi suæ proprietatis personalis respicit illa, ut obiecta mutui amoris, quem de facto vi propriæ processionis accipit. Nam, licet ad illa ut sic non dicat ordinem realem, sed tantum rationis, eò quod ab illis, ut ab obiectis non distinguitur, hoc ipso tamen, quod hæc personalitas connotat talem modum communicationis duorum suppositorum, per modum obiecti mutui amoris, aliter terminatur ad supposita ipsa, ut principia sunt talis communicationis.

136. Quod autem Spiritus sanctus Patrem & Filium respiciat, ut distincta supposita, non ut correlatiua formaliter, sed ut correlatiua tantum radicaliter seu virtualiter, inde constat quoniam id tantum respicit terminus ut correlatiuum formale, quod respicit ut proximum principium sui. Atqui Spiritus sanctus non respicit Patrem & Filium, ut distincta supposita, ut proximum principium sui, sed tantum ut radicale & personale. Igitur non potest respicere illa, tanquam distincta supposita, ut correlatiua formaliter, sed tantum ut correlatiua radicaliter. Minor constat, quia Pater & Filius non sunt proximum principium spirandi per paternitatem & filiationem, quo pacto sunt distincta supposita, sed per spirationem communem, quomodo sunt vnum principium spiratiuum. Maior probatur, nam id tantum respicit terminus,

ut correlatiuum formale, quod est proximum fundamentum oppositæ correlationis. Atqui id tantum est proximum fundamentum oppositæ correlationis, quod est proximum principium productionis, quæ est proxima ratio fundandi oppositam correlationem.

137. Ex dictis colligitur, consimili relatione virtuali seu radicali Patrem & Filium, ut distincta supposita referri ad Spiritum sanctum, quæ Spiritus sanctus refertur ad Patrem & Filium. Cuius ratio est, quia ubi extrema sunt eiusdem ordinis; si relatio resultat in vno extremo, resultat & in altero: & qua ratione, resultat in vno, eadem resultat & in altero: sed Spiritus sanctus non solum habet relationem formalem ad Patrem & Filium, tanquam ad vnum spiratorem, sed etiam radicalem ad eosdem, tanquam ad distincta supposita. Ergo non solum Pater & Filius, tanquam vnus spirator habent formalem relationem ad Spiritum sanctum; sed etiam ut distincta supposita habebunt radicalem relationem ad eundem. Confirmatur, nam hanc duplicem eiusdem relationis formalitatem fundat Spiritus sanctus ad Patrem & Filium, quatenus respicit illos, & sub ratione principij formalis proximi, & sub ratione principij radicalis remoti. Atqui eodem modo Pater & Filius respiciunt Spiritum sanctum, & sub ratione principij formalis proximi per virtutem spiratiuam, & sub ratione principij radicalis remoti per paternitatem & filiationem. Ergo eodem modo & ipsi fundabunt hanc duplicem eiusdem relationis formalitatem, formalem, & radicalem ad Spiritum sanctum.

138. Ad argumenta oppositæ sententiæ. Ad primum distinguo antecedens: totum principium productiuum Spiritus sancti est in Patre & totum in Filio subiectiue, concedo; obiectiue, nego. Cum enim principium productiuum Spiritus sancti essentialiter includat principium communicatiuum, principium autem communicatiuum Spiritus sancti sit amor essentie, personarum, & omnium diuinarum perfectionum, per modum obiecti amati; licet in Patre sit totus amor subiectiue, non est tamen totus obiectiue; quia ut obiectum amatum includit etiam Filium & Spiritum sanctum, ut distincta supposita à Patre: similiter licet in Filio sit totus amor subiectiue, non est tamen totus obiectiue, quia includit etiam Patrem & Spiritum sanctum, ut distinctas personas. Vnde si solus Pater, aut solus Filius, spiraret mutaretur obiectum talis amoris, quia non potest solus Pater, aut solus Filius spirare; nisi facta aliqua mutatione in diuinis perfectionibus: qua mutatione facta, statim mutaretur obiectum diuini amoris, atque adeo principium ipsum communicatiuum Spiritus sancti. Negandum igitur est, terminum habere esse tantum à principio productiuo, prout condistinguitur à communicatiuo. Et consequenter, quæ conferunt ad princi-

pium communicatiuum, non per accidens & concomitanter, sed per se & formaliter se habent ad esse termini. Ad probationem verò antecedentis, eodem modo distinguenda est minor; quòd totus amor notionalis reperiatur in Patre, & totus in Filio subiectiue, non autem obiectiue.

139. Ad secundum negatur Maior: cuius discriminis ratio est, quia principium creatiui saluatur integrè & perfectè quoad omnia in sola natura diuina, etiam vt præcisa à subsistentiis relatiuis. Duo quippe sunt, quæ principium creatiui requirit, perfectæ existentia, & integra virtus productiua: hæc duo habet Deus ratione solius naturæ præcisæ à qualibet subsistentia relatiua: nam & illa seipsa perfectissimè existit, & omnia potest; quia à personis non accipit vim producendi, nec rationem exemplaris, à quo ad producendum Deus determinatur; cum ipsa essentia sit perfectissimum exemplar omnium producendorum. Dices. Saltem determinatur à personis increatis ad producendas personas creatas. Sed negatur assumptum: Quia in sola essentia eminenter continentur omnia creabilia: atque adeo in ratione exemplaris non determinatur à personis, sed à sola essentia.

140. Ad tertium. Concedo vim spiratiuam non accipere à paternitate & filiatione vim productiuam, accipere tamen tum vim communicatiuam, tum perfectam existentiam. Ad probationem verò minoris Resp. vim spiratiuam non accipere quamcumque rationem subsistendi à Patre & Filio, sed talem sine qua omnino repugnat, illam exire posse in actum spirandi.

141. Ad Quartum. Nego consequentiam, nam intellectus non supponit aliam potentiam, vt possit in actum suum exire: contrà verò, vt voluntas possit in actum suum exire, supponit Verbum, à quo virtus spiratiua completur in ratione distinguij communicatiui, vt ex dictis constat.

142. Ex dictis facillè erit vnicuique iudicium ferre de singulis modis, quibus alij hanc sententiam probant. Plerique enim re ipsa nobiscum conueniunt; etsi in modo explicandi discrepent. Illud autem, quod vltimo loco additur, posse Spiritum sanctum vi alterius personalitatis ab vna tantum persona diuina procedere; atque adeo licet vi huius numero personalitatis per se petat procedere à duobus, simpliciter tamen non repugnat, illum intelligere, ab vno tantum procedere; cum procedat ex hypothese omnino impossibili, & nullo pacto conferat ad intelligendam formalitatem propriæ personalitatis, qua de facto tertia Trinitatis persona constituitur, non censeo dignum Theologico labore, qui tantum impendi debet in explicandis mysterijs fidei, & eatenus ad huiusmodi hypotheses diuertere, quatenus per illas altius mysteria ipsa fidei penetrantur.

SECTIO VII.

An Spiritus sanctus sit formaliter donum, eiq. soli proprium?

143. **S**PIRITVM sanctum esse donum, constat ex varijs scripturæ locis, Actor. 2. Accipietis donum Spiritus sancti: & Actor. 8. Pecunia tua, inquit Petrus Simoni Mago, tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri. Quòd autem Donum Dei hic intelligatur pro Spiritu sancto, constat ex textu ipso, Cum vidisset, inquit Simon, quia per impositionem manus Apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam, dicens, date & mihi hanc potestatem, vt cuiusque impohero manus, accipiat Spiritum sanctum. Et ecclesia in hymno Pentecostes Spiritum sanctum appellat donum Dei altissimi. Idem passim docent Patres, inter quos vberimè Aug. in suis liberis de Trinitate.

144. Hinc grauis insurgit difficultas, an hoc nomen conueniat Spiritui sancto propriè, an tantum appropriatè. Ratio difficultatis est multiplex: Prima, quia donum, vt Philosophus definit, 4. Topic. 4. est irredibilis donatio: hoc est, vt S. Thomas explicat 1. p. q. 38. ar. 2. liberalis & gratuita donatio, absque intentione retributionis facta. Atqui nulla persona in diuinis procedit liberè & gratuito, sed necessariò & naturaliter. Ergo nulla persona in diuinis est propriè donum.

145. **SECUNDA**, quia, vt constat ex eodem Philosopho, inter donum, donatorem, & cui datur intercedit realis distinctio: nam donum alicuius donum dicitur: Sed Spiritus sanctus, etsi distinguatur à Patre & Filio, à quibus procedit, non tamen distinguitur à seipso, quatenus accipit donum.

146. Confirmatur, quia Spiritus sanctus vel est donum respectu sui ipsius, vel respectu alterius personæ diuinæ: non respectu sui ipsius, quia nullum donum dicitur respectu sui; non respectu alterius personæ diuinæ, quia vel hæc esset Filius, quatenus Spiritus sanctus datur à Patre in donum Filio; vel Pater, quatenus datur à Filio in donum Patri per reciprocum amorem: atqui neutrum dici potest: ergo. Minor probatur, tum quia inter dantem, & cui datur intercedere debet realis distinctio. Inter Patrem autem, & Filium in ratione spirantis, seu dantis Spiritum S. nulla intercedit realis distinctio. Tum quia si Spiritus S. diceretur dari Filio à Patre, & è conuerso propter solam essentia identitatem, & circuminfectionem personarum; pari modo dici posset, Patrem & Filium dari Spiritui sancto, ob eandem essentia identitatem, & personarum circuminfectionem.

147. **TERTIA** ratio dubitandi est, quia vel Spiritus sanctus dicitur donum respectu principij, à quo per originem, tanquam per do-

nationem

Act. 2. & 8

In hymno Pentecostes, Spiritus S. appellatur Donum. Augus.

Aristoteles. S. Thomas.

Aristoteles.